

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 2000-2001

6 NOVEMBER 2000

Wetsvoorstel betreffende de euthanasie

AMENDEMENTEN

Nr. 5 VAN DE HEER VANKRUNKELSVEN

Art. 2

Dit artikel aanvullen met een nieuw lid, luidende :

« *Hulp bij zelfdoding wordt als volgt gedefinieerd : het opzettelijk behulpzaam zijn van een ander bij zelfdoding of hem de middelen daartoe verschaffen.* »

Verantwoording

Hulp bij zelfdoding kan beschouwd worden als een alternatief voor euthanasie bij mensen die het initiatief liever in eigen hand hebben en daar ook nog toe bekwaam zijn. In de Verenigde Staten bijvoorbeeld wordt, in situaties waar hier euthanasie zou gepleegd worden, veeleer geholpen bij die zelfdoding van patiënten. Het is dan ook logisch dat deze handeling aan dezelfde strikte voorwaarden moet voldoen als euthanasie. Daarenboven is het onaanvaardbaar dat weldra voor euthanasie een wettelijke regeling is uitgewerkt, maar voor hulp bij zelfdoding een juridische lacune ontstaat. Deze laatste handeling zou, met andere woorden, ook als aan de nodige zorgvuldigheidsvereisten werd voldaan, strafbaar blijven.

Zie :

Stukken van de Senaat:

2-244 - 1999/2000:

Nr. 1: Wetsvoorstel van de heer Mahoux, mevrouw Leduc, de heer Monfils en de dames Vanlerberghe, Nagy en De Roeck.

Nr. 2: Amendementen.

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2000-2001

6 NOVEMBRE 2000

Proposition de loi relative à l'euthanasie

AMENDEMENTS

Nº 5 DE M. VANKRUNKELSVEN

Art. 2

Compléter cet article par une ligne à nouveau, rédigé comme suit :

« *Par assistance au suicide, il y a lieu d'entendre le fait d'aider intentionnellement une personne à se suicider ou de lui en procurer les moyens.* »

Justification

L'assistance au suicide peut être considérée comme un substitut de l'euthanasie chez les personnes qui préfèrent garder l'initiative et en ont encore la capacité. Aux États-Unis par exemple, dans des situations où l'on pratiquerait chez nous l'euthanasie, on aide plutôt les patients à mettre fin à leurs jours. Il est donc logique que cette pratique doive répondre aux mêmes conditions strictes que l'euthanasie. En outre, il est inacceptable que l'on dispose bientôt d'une réglementation légale pour l'euthanasie, tandis qu'une lacune juridique apparaîtrait en ce qui concerne l'assistance au suicide. Autrement dit, cette pratique resterait punissable alors même que toutes les règles de prudence auraient été respectées.

Voir :

Documents du Sénat:

2-244 - 1999/2000:

Nº 1: Proposition de loi de M. Mahoux, Mme Leduc, M. Monfils et Mmes Vanlerberghe, Nagy et De Roeck.

Nº 2: Amendements.

Nr. 6 VAN DE HEER VANKRUNKELSVEN

Art. 3

A. In het eerste lid van dit artikel, in de eerste zin, na het woord «euthanasie» de woorden «of hulp bij zelfdoding» toevoegen.

B. Tussen het eerste en het tweede lid van dit artikel een lid invoegen, luidende:

«Indien de minderjarige patiënt de leeftijd heeft tussen 16 en 18 jaar en tot de redelijke waardering van zijn belangen ter zake in staat kan worden geacht, kan de arts aan het verzoek van de patiënt om levensbeëindiging of hulp bij zelfdoding gevuld geven nadat de ouder of de ouders die het gezag over hem uitoefent of uitoefenen dan wel zijn voogd bij de besluitvorming zijn betrokken.»

Verantwoording

Naar analogie van het wetsvoorstel omtrent de patiëntenrechten dat werd ingediend bij de Senaat, maar ook naar analogie van reeds vroegere wetsvoorstellen dienaangaande en evoluties in het buitenland, worden in het kader van patiëntenrechten en medische handelingen minderjarigen vanaf 16 jaar beschouwd als bekwaam om toestemming te geven of te weigeren voor medische handelingen. Daarom wordt in dit artikel de ultieme beslissing in de hand gelegd van de betrokkenen zelf, evenwel worden de ouders of voogd verplicht betrokken bij de besluitvorming. Deze kunnen evenwel niet de ultieme wens van de patiënt verhinderen.

Nr. 7 VAN DE HEER VANKRUNKELSVEN

Art. 5

In het eerste lid van dit artikel, de woorden «De arts die euthanasie toepast» vervangen door de woorden «De arts die euthanasie toepaste of hielp bij zelfdoding».

Nr. 8 VAN DE HEER VANKRUNKELSVEN

Art. 6

A. In het tweedelid van dit artikel, tussen de woorden «euthanasie» en «vraagt», de woorden «of hulp bij zelfdoding» invoegen.

B. In het derde lid van dit artikel het woord «euthanasieverzoek» vervangen door de woorden «verzoek tot euthanasie of hulp bij zelfdoding».

Nº 6 DE M. VANKRUNKELSVEN

Art. 3

A. À l'alinéa 1er de cet article, dans la première phrase, ajouter les mots «ou l'assistance au suicide» après le mot «euthanasie».

B. Entre l'alinéa 1er et l'alinéa 2 de cet article, insérer un alinéa nouveau, rédigé comme suit:

«Si le patient mineur est âgé de 16 à 18 ans et qu'il puisse être jugé apte à apprécier raisonnablement ses intérêts en la matière, le médecin peut donner suite à sa demande d'euthanasie ou d'assistance au suicide, après avoir associé à la décision le parent ou les parents qui exerce(nt) l'autorité sur le patient, ou le tuteur de celui-ci.»

Justification

À l'instar de la proposition de loi relative aux droits du patient, qui a été déposée au Sénat, mais aussi de propositions de loi déposées précédemment sur le même sujet, et eu égard à l'évolution constatée à l'étranger, les mineurs à partir de l'âge de 16 ans sont considérés, dans le cadre des droits du patient et des actes médicaux, comme capables de donner ou de refuser leur accord pour des actes médicaux. Voilà pourquoi, au présent article, la décision ultime est laissée à l'intéressé lui-même, sous réserve que les parents ou le tuteur y aient été obligatoirement associés, mais sans pouvoir s'opposer au vœu ultime du patient.

Nº 7 DE M. VANKRUNKELSVEN

Art. 5

À l'alinéa 1er de cet article, après les mots le médecin qui a pratiqué une euthanasie», ajouter les mots «ou prêté assistance au suicide».

Nº 8 DE M. VANKRUNKELSVEN

Art. 6

A. À l'alinéa 2 de cet article, insérer les mots «ou une assistance au suicide» entre les mots «euthanasie» et «si».

B. À l'alinéa 3 de cet article, ajouter les mots «ou d'assistance au suicide» après les mots «requête d'euthanasie».

Nr. 9 VAN DE HEER VANKRUNKELSVEN

Art. 7bis (nieuw)

Een artikel 7bis (nieuw) invoegen, luidende:

«Art. 7bis. — In boek II, titel VIII, hoofdstuk I, afdeling I, van het Strafwetboek wordt een artikel 397bis toegevoegd, dat luidt als volgt:

«Art. 397bis. — Hij die opzettelijk het leven van een ander op diens uitdrukkelijk en ernstig verzoek beëindigt, wordt gestraft met opsluiting van tien tot vijftien jaar. »»

Verantwoording

In het voorliggende wetsvoorstel wordt er een rechtvaardigheidsgrond ingelast voor correct uitgevoerde euthanasie en zelfdoding. De grote maatschappelijke bezwaren die daartegen worden aangedragen hebben betrekking op de indruk die zou kunnen gewekt worden dat het leven niet in alle situaties beschermingswaardig is. In afgeleide wordt vaak ook de indruk gewekt dat euthanasie als het ware straffeloos zou worden. Er worden momenteel ook denksporen ontwikkeld om euthanasie niet uitdrukkelijk uit het Strafwetboek te halen, maar wel uit de «strafwet».

Gezien de grote draagwijdte van het onderwerp moet de wetgever hier naar de kern van het probleem durven gaan en de wetgeving aanpassen op die plaats in de wet die daarvoor het meest geëigend is: het Strafwetboek. Argumenten daartoe zijn:

— opname van euthanasie/hulp bij zelfdoding in het Strafwetboek laat er geen twijfel over bestaan dat het hier in principe gaat om een zeer gewichtige en strafbare handeling;

— opname in het Strafwetboek is een tegemoetkoming aan die bevolkingsgroep die angst heeft dat het plegen van euthanasie te lichtzinnig zou gaan behoren tot het normale medische handelen; het is ook een tegemoetkoming aan de bejaarde en zieke patiënt die in een vertrouwenscrisis kan komen met zijn arts als de wet hieromtrent niet helder is;

— het plegen van euthanasie wordt niet meer gelijk gesteld aan moord. Euthanasie wordt een apart misdrijf, dat onderscheiden wordt van moord of doodslag en ook minder zwaar wordt bestraft.

Nr. 10 VAN DE HEER VANKRUNKELSVEN

Art. 7ter (nieuw)

Een artikel 7ter (nieuw) invoegen, luidende:

«In Boek II, titel VIII, hoofdstuk I, afdeling I, van het Strafwetboek wordt een artikel 397ter toegevoegd, luidende als volgt:

«Hij die opzettelijk een ander bij zelfdoding behulpzaam is of hem de middelen daartoe verschafft wordt, indien de zelfdoding volgt, gestraft met opsluiting van zes maand tot drie jaar. »»

Nº 9 DE M. VANKRUNKELSVEN

Art. 7bis (nieuw)

Insérer un article 7bis (nouveau), rédigé comme suit:

«Art. 7bis. — Au livre II, titre VIII, chapitre Ier, section Ire, du Code pénal, il est inséré un article 397bis, rédigé comme suit:

«Art. 397bis. — Quiconque met fin intentionnellement à la vie d'autrui à sa demande expresse et sérieuse, est puni d'un emprisonnement de 10 ans à 15 ans. »»

Justification

La présente proposition de loi introduit une cause de justification couvrant l'euthanasie et l'assistance au suicide pratiquées dans le respect de certaines règles. Les grandes objections sociales émises à ce sujet ont trait au fait que l'on risque de donner par là l'impression que la vie ne mérite pas d'être protégée dans toutes les situations. On donne aussi indirectement l'impression que l'acte euthanasique pourrait en quelque sorte être commis en toute impunité. En outre, on explore actuellement des pistes de réflexion visant à retirer l'euthanasie non pas expressément du Code pénal, mais de la «loi pénale».

Eu égard à la gravité du sujet, le législateur doit ici oser aller au cœur du problème et adapter la législation en son élément le plus approprié à cet effet: le Code pénal. Les arguments plaidant en faveur de cette thèse sont les suivants:

— l'insertion de l'euthanasie/assistance au suicide dans le Code pénal ne laisse planer aucun doute sur le fait qu'il s'agit en principe d'un acte très grave et punissable;

— cette insertion dans le Code pénal répond à la préoccupation d'une frange de la population qui craint que l'on ne banalise l'euthanasie comme s'il s'agissait d'un acte médical normal; elle vise aussi à protéger la personne âgée et le patient malade qui risquent de connaître une crise de confiance avec leur médecin si la loi n'est pas claire à ce sujet;

— l'acte euthanasique n'est plus assimilé à un assassinat. L'euthanasie devient un délit distinct qui est dissocié du meurtre ou de l'assassinat et qui est passible d'une peine moins lourde.

Nº 10 DE M. VANKRUNKELSVEN

Art. 7ter (nouveau)

Insérer un article 7ter (nouveau), rédigé comme suit:

«Au Livre II, titre VIII, chapitre Ier, section I, du Code pénal, il est inséré un article 397ter, rédigé comme suit:

«Quiconque aide intentionnellement autrui à se suicider ou lui en procure les moyens est puni, si le suicide en résulte, d'un emprisonnement de six mois à trois ans. »»

Verantwoording	Justification
Hierbij verwijst ik naar de verantwoording van het vorige artikel. In het tweede lid wordt hulp bij zelfdoding uitdrukkelijk strafbaar gesteld naar analogie van vorige toevoeging.	Voir la justification de l'article précédent. À l'alinéa 2, l'assistance au suicide est rendue expressément punissable par analogie avec l'insertion précédente.
Nr. 11 VAN DE HEER VANKRUNKELSVEN	Nº 11 DE M. VANKRUNKELSVEN
Art. 8	Art. 8
In dit artikel, de woorden «de artikelen 393 tot 397» vervangen door de woorden «de artikelen 397bis en 397ter».	Dans cet article, les mots «aux articles 393 à 397» sont remplacés par les mots «aux articles 397bis et 397ter».
Nr. 12 VAN DE HEER VANKRUNKELSVEN	Nº 12 DE M. VANKRUNKELSVEN
Art. 10	Art. 10
In dit artikel, de woorden «vermeldt de akte van overlijden de doodsoorzaak» vervangen door de woorden «vermeldt de akte van overlijden de oorspronkelijke aandoening die aanleiding gaf tot het ondraaglijk lijden alsook het feit van het euthanasiërend handelen».	Dans cet article, les mots «l'acte énonce la cause du décès» sont remplacés par les mots «l'acte mentionne l'affection qui a été à l'origine de la souffrance insupportable ainsi que l'accomplissement d'un acte euthanasique».
Verantwoording	Justification
Het begrip «doodsoorzaak» is voor interpretatie vatbaar: is dit het euthanasiërend handelen, of doelt men op het oorspronkelijk lijden. Het aangeven van deze bepalingen zijn beroepsgeheim en worden, vooraleer naar het NIS gestuurd te worden, losgescheurd van de persoonlijke gegevens. Voor een goede statistiek en de epidemiologie van ernstige aandoeningen, zowel met betrekking tot het euthanasiërend handelen als met betrekking tot de letale ziekten is de aanduiding van beiden absoluut noodzakelijk.	La notion de cause du décès est sujette à interprétation : s'agit-il de l'acte euthanasique ou vise-t-on l'affection initiale ? Ces indications, qui relèvent du secret professionnel, doivent être retirées des données à caractère personnel avant que celles-ci ne soient transmises à l'INS. Il est absolument nécessaire de mentionner l'acte euthanasique et la maladie incurable, tant à des fins statistiques que pour les besoins de l'épidémiologie des affections graves.
Patrik VANKRUNKELSVEN.	